

'טירת צבי'

נקראה ע"ש הקיבוץ הדתי בעמק בית שאן, הישוב הראשון שהותקף ע"י צבא קאוקג'י במלחמת העצמאות.

יצאה מאיטליה בתחילת אפריל 1948 כשעל סיפונה 798 מעפילים. בדרך, ליד כרתים החלה סערה והאנייה עגנה מול אי קטן בשם סאריה. עם שיפור מזג האוויר המשיכה בדרכה, נתגלתה ע"י משחתת בריטית והובאה לנמל חיפה.

ב - 13 באפריל הועברו המעפילים לאוניות גירוש ונשלחו לקפריסין .

מפרט טכני

Rina vivara	שמות קודמים
'חיימקה'	שם צופן
ספינת משא	סוג כלי השייט
600 טון	תפוסה
דלק נוזלי	הנעה
7 קשרים	מהירות

רכש והכנה

גילוי בריטי בשלב זה	על פי תשדורות בין ספינות הצי הבריטי נראה כי עוד בשלבי ההכנה התגלתה הספינה אך לא היו סימנים פוזיטיביים לכך עד לגילוי הסופי.
ארגון הספינה להעפלה	נבנו משטחי לינה על הסיפון, היו בה שתי סירות הצלה ל-10 איש כל אחת, אורגן סליק לאנשים מאחורי חדר שרשרת העוגן, וסליק למכשירי הקשר בירכתים, בכניסה הימינית בחדרי העובדים למטה.

צוות ומלואים

מפקד הספינה	בצלאל פלדמן – פלי"ם.
מלואים נוספים	אוסנת גולדנברג, שני מלואים אמריקאים- ארנולד קייט ואליהו ברגמן, סטודנט משוייץ בשם אלי חבויניק, שני מכונאים.
גדעוני	יוסף לזרובסקי (השחור).
רב חובל	איטלקי, בדרגת Nostromo
צוות	7 איטלקים כולל שני מכונאים, מלח ראשי ומלחים פשוטים.

העלאת מעפילים

נמל / אזור ההעלאה	פורמיה (Formia) במפרץ גאטה (Gaeta), איטליה.
יחס השלטונות	אוהד, ללא התערבות.
מספר מעפילים	798
מוצא ושיוך תנועתי	הנוער הציוני- 115, הפועל המזרחי- 87, נוחם- 202, בלתי מאורגנים- 166, השאר בלתי ידועים. הגילאים שונים. ביניהם 70 ילדים ותינוקות, 467 גברים, ו- 264 נשים.
ההעלאה	התכנית הייתה להעלות קודם את המזון ואחר כך את העולים. אולם בגלל בעיות במקום שהיו קשורות לשלטונות, נקבעה העלאה בשני שלבים. בלילה הראשון הועלו 400 איש וכן הגדעוני עם מכשירי הקשר שלו. הספינה נאלצה לעזוב ולחזור למחרת בלילה כדי להעלות את שאר האנשים. כאשר יצאה הספינה עם 400 איש בשלב הראשון, לא היה מזון, ועד לשעות אחר הצהרים למחרת לא ניתן היה לקבל את המזון שאמור היה להגיע בכלי שיט אחר.

ההפלגה

תאריך ושעה	3 באפריל 1948 בשעת בוקר מוקדמת.
נתיב ההפלגה	מפרץ גאטה (Gaeta), מיצר מסינה, בנתיב מדרום ליוון, דרך האי סקרפנטו (Scarpanto). משם לאורך החוף הצפוני מערבי הקפריסאי, על פי הוראות המגדלור בפאפוס (Paphos), בחוף המערבי של קפריסין, משם לחופי הארץ.
אירועים בדרך	<p>הספינה הפליגה ללא ציוד ניווט, משקפות ומפות. רב החובל לא ידע את המסלול אלא רק נקודות ציון על החוף. מיד לאחר הפלגת הספינה מנמל ההעלאה, עוד טרם שהגיעה למיצר מסינה, היא התעכבה פעמיים לצורך תיקון תקלות. לאחר שעברה את המיצר, פנתה לכיוון כרתים, ובהיותה בצפון האי, ב- 8 באפריל, פרצה סערה חזקה. הספינה נאלצה לחפש מקום מסתור לשם תיקון משאבת האוויר שהתקלקלה וכדי להתחמק מהסערה. נמצא מקום במפרץ באי בשם סאריה מצפון לאי סקרפנטו. המקום היה כמעט ריק מישוב. הספינה נכנסה למעגן, ולאחר מספר תמרונים הצליחה לעגון. במשך יומיים תיקנו את התקלות. במהלך השהייה במקום, קשרו יחסים עם התושבים המקומיים ואף קנו ומכרו להם חפצים שונים.</p> <p>ב- 10 באפריל, לאחר שהשתפר מזג האוויר, הפליגה הספינה. לאחר מספר שעות הפלגה, הודיע רב החובל כי איננו יודע את מיקומו המדויק. אנשי הפלי"ם על הספינה, שהיו בוגרי קורס חובלים בחיפה, הצליחו בעזרת מדידות שעשו לאתר את מיקום הספינה.</p>

עימות עם הבריטים

<p>ממסמכים של האדמירליות הבריטית עולה כי הספינה נצפתה ב- 12 באפריל על-ידי מטוס בריטי ומיד נשלחה לעברה ספינה בריטית. מפקד הספינה דיווח אחר-כך כי בהיותם במרחק כ- 50 מיל מחופי הארץ חג מעליהם מטוס, ומיד אחר-כך הופיעה המשחתת R- 75 במהירות גדולה.</p>	<p>גילוי וליווי בריטי</p>
<p>ב- 10 באפריל התקבלה תשדורת בספינה שיש לשוט מדרום לקפריסין, לא להתנגד לבריטים בלב-ים, אלא רק להתנגד בצורה פסיבית במקרה והבריטים ירצו להעביר את העולים לספינה אחרת שפניה מועדות ליעד אחר.</p>	<p>הכנות לעימות והוראות</p>
<p>המשחתת הבריטית דרשה מהספינה לשנות את כיוון הפלגתה אך לא נענתה. מדיווח מפקד המשחתת הבריטית נראה כי לבריטים היו ידיעות קודמות על ספינת מעפילים שיצאה מאיטליה. לאחר דרישה נוספת נענתה הספינה והפליגה בעקבות המשחתת הבריטית. כמו כן התיר צוות הספינה למשמר בריטי לעלות על הסיפון. בינתיים הצטרפו שתי ספינות בריטיות נוספות כליווי. על פי המסמכים הבריטים היה מדובר ב'ספינה שלא עשתה בעיות', אולם ברגע שנדרשה הספינה לעצור, היא שינתה כיוון, ועל המשחתות הבריטיות היה לדלוק בעקבותיה. היא נקראה להפסיק את פעולת המנוע. על פי ההנחיות המקובלות חובל חדר המכונות בידי הצוות, והיה צורך לקשור את הספינה לגוררת. המעפילים היו שקטים ולא גילו שום התנגדות, ועל כן ניתן אישור לספינה להיכנס בכוחות עצמה לנמל חיפה. תפיסת הספינה הייתה בשעות אחר הצהריים של אותו יום (12 באפריל). בחצות הלילה של ה- 13 באפריל, הועברו המעפילים לשתי ספינות גירוש בריטיות שיעדן קפריסין. לפני כן נקשרה הספינה בנמל חיפה לסיירת הבריטית 'ניו קאסל'.</p>	<p>העימות ותוצאותיו</p>

חילוץ מלווים

<p>על המלווים היה להסתתר בתוך סליק שהוכן מראש. לפני הכניסה לנמל חיפה נכנסו המלווים לסליק. אוסנת גולדנברג הצטרפה למעפילים שגורשו לקפריסין.</p>	<p>הוראות והכנות לחילוץ</p>
<p>לאחר הורדת המעפילים, בעקבות סימן מצד המנקים של הספינה, עובדי סולל בונה, יצאו המלווים כשהם מתחזים לעובדי ניקיון יחד עם האחרים.</p>	<p>החילוץ</p>

תוצאות

<p>לאן הגיעו המעפילים</p>	<p>למחנה בקפריסין.</p>
---------------------------	------------------------

שונות

הספינה נמכרה ע"י מדינת ישראל באוקטובר 1948 במרסיי תמורת 9 מיליון פרנק.